

Advies

Uitbreiding van het tijdelijk project 'Schoolbank op de werkplek'

Brussel, 3 mei 2017

Adviesvraag: Besluit van de Vlaamse Regering tot uitbreiding van het tijdelijke project 'Schoolbank op de werkplek' rond duaal leren en houdende diverse maatregelen betreffende basis- en secundair onderwijs, leertijd en leerlingenbegeleiding

Adviesvrager: Hilde Crevits – Vlaams minister van Onderwijs en Philippe Muyters - Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Ontvangst adviesvraag: 3 april 2017

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 3 mei 2017

Mevrouw Hilde CREVITS
Vlaams minister van Onderwijs
Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

contactpersoon
Mieke Valcke
mvalcke@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20170503_UitbreidingtijdelijkprojectSODW

Brussel
3 mei 2017

Uitbreiding van het tijdelijke project ‘Schoolbank op de werkplek’

Mevrouw de minister,

De raad staat achter het tijdelijke project ‘*Schoolbank op de Werkplek*’ om het nieuwe stelsel van duaal leren in Vlaanderen op te starten en om de nodige lessen te kunnen trekken voor de organieke invoering van het stelsel.

In het schooljaar 2016 – 2017 werd gestart met zes duaal georganiseerde studierichtingen in een 35-tal scholen en met 129 leerlingen, die met een SAO (stage alternerende opleiding), een OAO (overeenkomst alternerende opleiding) of een deeltijdse arbeidsovereenkomst aan de slag zijn. Voor de raad is het wenselijk dat aan het einde van dit schooljaar een evaluatie plaatsvindt, waaruit conclusies getrokken kunnen worden voor de verdere uitrol van het Duaal Leren in het schooljaar 2017 – 2018.

De raad is positief over een uitbreiding van het tijdelijk project ‘*Schoolbank op de Werkplek*’. De raad heeft een aantal bedenkingen bij de omvang van de uitbreiding en de sterke focus op beroepsgerichte opleidingen, alsook bij de selectievoorwaarden en de voortrajecten en de brugprojecten.

Aandacht voor kwaliteit positief, maar uitbreiding blijft te beperkt

De raad zag liever een hoger aantal bijkomende opleidingen en geen beperking aan het aantal scholen dat zich kandidaat kan stellen. Bovendien zou het goed zijn dat de scholen sneller bevestiging krijgen over hun effectieve deelname. Idealiter wordt er ook snel werk gemaakt van een lijst met bijkomende opleidingen Duaal Leren voor het schooljaar 2018 – 2019.

De raad stelt vast dat het besluit veertien **bijkomende opleidingen** voor duaal leren bevat. Ondanks dat in een eerder voorstel twintig opleidingen voorlagen, is de raad tevreden met een verdere uitbreiding van de proeftuin. De raad begrijpt dat het voor een aantal opleidingen niet mogelijk was ze kwalitatief uit te rollen in het volgend schooljaar.

Bovendien stelt de raad vast dat opnieuw geen ruimte wordt gecreëerd voor opleidingen in de 2de graad (zie ook verder).

Het besluit stelt dat alle nieuwe duale opleidingen op maximum 106 **plaatsen** en de bestaande opleidingen bijkomend op 18 plaatsen aangeboden kunnen worden. Wellicht is dit ingegeven door budgettaire overwegingen. Toch vraagt de raad om geen beperkingen op te leggen, scholen en centra alle kansen te geven om zich kandidaat te stellen en hen ook volop te stimuleren dat te doen. Er zijn indicaties dat de interesse bij scholen gedaald zou zijn omwille van het feit dat ook het voltijds alternatief moet worden aangeboden en door de beperking van de incentives. Dit zal een nog belangrijker aandachtspunt zijn wanneer de extra ondersteuning wordt afgebouwd bij de generieke invoering van het Duaal Leren. De ESF-oproep Duaal Leren en Werken kan aan deze bekommernis tegemoet komen; mogelijks is de oproep nog niet voldoende gekend of te hoogdrempelig voor scholen en centra. (Mochten niet alle nieuwe standaardtrajecten gecoverd worden na de indieningsdatum van 2 mei '17, moet bekeken worden of de oproeptermijn kan verlengd worden.) Wat de incentives betreft, moet er een gelijk speelveld zijn voor alle aanbieders.

Er circuleert weliswaar nu een lijst met geïnteresseerde scholen, maar een **definitieve beslissing** valt pas op 1 juni '17. Voor de raad is dit zeer laattijdig gezien de opleiding in september van start moet gaan. Pas als de scholen geselecteerd zijn, kan er gericht naar werkplekken gezocht worden. Op vlak van timing is er geen verbetering merkbaar in het tweede jaar van het tijdelijk project in vergelijking met het eerste jaar. Bij de selectie van de scholen en de centra dient de mate waarin er aandacht is voor samenwerking, zoals dat door ODXXVII wordt mogelijk gemaakt, mee te spelen.

■ Focus op sterke duale beroepsgerichte opleidingen positief, te weinig technische opleidingen opgenomen

De raad vraagt om niet alleen in te zetten op beroepsopleidingen voor duaal leren, maar ook aandacht te hebben voor technische en innovatieve richtingen. De opmaak van de lijst bijkomende opleidingen voor 2018 – 2019 dient nu van start te gaan. Daarbij is ook het innovatieve en toekomstige karakter van de opleidingen van belang. Tot slot mag men niet vergeten om in de proeftuinen ook ervaring op te doen over duaal leren in de tweede graad van het SO.

De raad vraagt dat nu ook snel beslist wordt over de lijst met bijkomende opleidingen Duaal Leren voor het schooljaar 2018 – 2019 zodat er tijdig met de voorbereiding ervan kan gestart worden. Het gaat zowel om de opmaak van nieuwe beroepskwalificaties als om de opmaak van nieuwe standaardtrajecten. Duidelijkheid over de invulling van de matrix in het secundair onderwijs is daarbij van groot belang. De lijst dient steeds in overleg en met goedkeuring van zowel het onderwijs als alle relevante sectoren en sectorale partners tot stand te komen. Transparantie en een gezamenlijk draagvlak is immers noodzakelijk om enerzijds geen opportuniteiten voor nieuwe opleidingen te missen en anderzijds te garanderen dat de weerhouden opleidingen ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.

Er moet over gewaakt worden dat Duaal Leren meer wordt dan enkel en alleen het verderzetten van het huidige Leren en Werken onder een andere naam, aldus de raad. De veertien bijkomende duale opleidingen die zijn weerhouden, kennen een sterke focus op eerder traditionele beroepsopleidingen. De raad is sterk vragende partij dat **ook technische richtingen duaal** aangeboden worden. Dit draagt onder andere bij tot de upgrade van het duaal leerstelsel, net zoals een **opwaardering van beroepsgerichte opleidingen** (bv. door in beroepsgerichte opleidingen ook het verwerven van een beroepskwalificatie op niveau 4 mogelijk te maken). In het derde jaar van het tijdelijk project en bij de organieke invoering, dus vanaf het schooljaar 2018-2019, moet er alleszins meer ingezet worden op technische richtingen. Er moet op geanticipeerd worden dat deze meer tijd vragen om uit te werken. Alle betrokken stakeholders dienen mee werk te maken van een sterk vernieuwd Duaal Leren.

Er dient nog meer ingezet te worden op **innovatieve en toekomstgerichte opleidingen** (die opleiden tot een beroepskwalificatie op niveau 3 of die opleiden tot beroepskwalificaties op niveau 4). Het feit dat een duale opleiding ook in het voltijds onderwijs moet worden aangeboden, mag geen rem zijn op het innovatief karakter van nieuwe duale opleidingen. Alle opleidingen dienen inhoudelijk en qua aanpak aantrekkelijk te zijn. De raad begrijpt dat binnen een proeftuin een terugvalmogelijkheid voorzien moet worden (cfr. volwaardig alternatief in voltijds onderwijs), maar de raad vraagt of dit principe bij de uitrol van het Duaal Leren niet kan worden losgelaten, net om innovatieve opleidingen te stimuleren.

Er is in het besluit nergens sprake van **duale opleidingen in de tweede graad**. De raad wees er reeds op dat dit problematisch is omdat er in de proeftuin geen ervaringen kunnen worden opgedaan en ook geen lessen zullen kunnen getrokken worden voor de uitrol Duaal Leren in de tweede graad. De regelgeving op de proeftuinen zou dit niet toelaten. Er wordt echter ook geen werk gemaakt van alternatieven, zoals bv. de ontwikkeling van een inlooptraject of van een onderbouw vanaf het tweede jaar van de tweede graad voor de zes bestaande opleidingen. De raad vindt dit een gemiste kans.

■ **Vragen en bemerkingen bij de selectievoorwaarden, de voortrajecten en de brugprojecten**

Art 3. 1° bevat de selectievoorwaarde dat scholen de niet-duale of een nauw verwante niet-duale opleiding aanbiedt tijdens het schooljaar 2015-2016 of 2016-2017. Moet niet ook het schooljaar 2017-2018 vermeld worden? Blijft dit haalbaar voor de scholen, zeker voor richtingen met een beperkt aantal leerlingen?

Art 4. 2° omvat de voorwaarden om als regelmatige leerling te worden toegelaten in bepaalde opleidingen. In het verleden is door de bevoegde administraties gesteld dat zijnstroom vanuit ASO voor deze opleidingen mogelijk zou zijn. Dit wordt echter verhinderd door de voorwaarden die worden opgesomd; is het standpunt hierover gewijzigd?

Art. 16 tot 19 verlengen de maatregelen over de voortrajecten en de brugprojecten. Wat zijn de plannen van het beleid m.b.t. de voortrajecten, de brugprojecten en de persoonlijke ontwikkelingstrajecten? Hoe zal dit aanbod evolueren?

De **Nota aan de Vlaamse Regering, punt 6** stelt dat dit besluit geen weerslag heeft op het personeelsbestand en het personeelsbudget. De raad vraagt zich af of dit standpunt kan

aangehouden worden wanneer er resoluut voor de uitbouw van het Duaal Leren wordt gegaan en men de bijgaande voorwaarde blijft stellen dat een terugvalmogelijkheid naar het voltijds onderwijs mogelijk moet zijn.

De raad stelt vast dat de uitrol van het vernieuwd Duaal Leren grote inspanningen vraagt van de vele betrokkenen uit de beleidsdomeinen Werk en Onderwijs en dat er veel en goed werk wordt geleverd. Het is echter wenselijk dat in het volgend schooljaar aanzienlijk meer leerlingen dan vandaag zich in het Duaal Leren inschrijven. Een te grote behoedzaamheid kan het bereiken van die doelstelling dwarsbomen.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter